

навички, розвиває комунікативні здібності, сприяє більш якісній підготовці майбутніх фахівців у сфері державного управління. Тому, вважаємо, на сучасному етапі розвитку вищої школи взагалі і нашого університету зокрема необхідно всіляко підтримувати зроблені напрацювання у частині активних методів навчання і надалі поширювати набутий кафедрами досвід.

Лавериненко В. М., канд. екон. наук, доц.,
кафедра історії економічних вчень та економічної історії

СХЕМАТИЗАЦІЯ ЯК МЕТОД ОСЯГНЕННЯ ЗМІСТУ КУРСУ «ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»

Економічний аспект навчання та освіти спрямований на проблеми формування культури економічного мислення адекватного викликам початку XXI ст. Важлива роль у її розв'язанні належить теоретичним розробкам та практичному досвіду застосування інтерактивних технологій навчання, що презентують сучасні уявлення про форми організації навчального процесу.

Науково-практичний дискурс окреслених питань виступає як передумова їх вирішення, і, одночасно, як умова активізації навчання на основі методологічної точності, системності мислення та пошуку «аксіологічного смислу» економічних ідей, теорій, фактів, явищ і процесів. Саме методологічні та ціннісні компоненти економічного мислення визначають його спрямованість на предметно-перетворювальну діяльність, реальну, а не декларовану інноваційність мислення студентів в економічному навчанні.

Нова філософія освіти, що проголошена в національній доктрині розвитку освіти в Україні, полягає не тільки в запровадженні в навчальний процес інтерактивних методів та технологій з їх ідеологією неоліберального прагматизму і «механізацією інтелектуальної праці», що часто веде до фрагментації знань, але, і це головне, наповнення їх змістом методологічної точності як засобу формування критичного мислення. Правильне мислення — це правильна дія.

Практичний досвід викладання курсу «Історія економіки та економічної думки» на кредитно-економічному факультеті університету засвідчує про дієвість активізації навчання за допомогою прийомів структурної і логічної схематизації змісту курсу та їх підпорядкованості принципам цивілізаційної парадигми і системно-синергетичного аналізу, що і перетворює процес «побудови» схем не в механічне поєднання властивостей або ознак еко-

номічних категорій та процесів, а в осмислену реалізацію методологічних дороговказів.

Аналіз схем і схематизмів мислення є не тільки проявом рефлексії самого процесу мислення, але й умовою чуттєвого сприйняття предмету, що знаходиться у відповідності з категорією (поняттям). Без схеми мислення не відбувається (І. Кант). У сучасній методології висловлюються погляди, що саме схеми, а не знання і поняття являються основними пізнавальними інструментами (Г. П. Щедровицький).

Термін схема (від грецьк. *схема* — зовнішній вид, форма) може бути визначений як самостійний предмет, що одночасно виступає як уявлення або зображення іншого предмету. При практичному використанні схеми виникає кілька завдань: по-перше, вибрати форму (графічне зображення); по-друге, надати уявлення про зміст поняття який вона розкриває. З урахуванням особливостей форм навчання схематизація може охоплювати окрему проблему, цілу тему навчального курсу або його розділ. У практичному застосуванні схем важливо врахувати наявність у ній таких складових, як: виділення ключових питань проблем (що є головним, визначальним); врахування цілісності, структурованості та змістовності (що є особливим в понятті); наявність теоретичного узагальнення, висновку (що є результатом розгляду).

Отже, структурно-логічний спосіб презентації інформації та знань, їх візуальна демонстрація стає звичною практикою ділового та навчального спілкування сучасного комунікативного простору. Структурна і логічна схематизація навчального матеріалу повинна розгортатися на визначених методологічних позиціях, які є запорукою уникнення спрощеного, поверхово-формального розуміння змісту економічних наук.

Логінов М. М., канд. екон. наук, доц.,
кафедра історії економічних вчень та економічної історії

**ВПЛИВ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ПОСІБНИКА
ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «ІСТОРІЯ
ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»**

Практика застосування навчально-методичних посібників для самостійного вивчення дисциплін свідчить про те, що вони забезпечують встановлення тісної й цілеспрямованої взаємодії між викладачами й студентами. Залежно від навчальної мети, виду завдання викладач, враховуючи рівень підготовки студента, ста-